

zenskem postopanju. Avditor je sicer vaje, da se mora kakor preiskovalni sodnik brzo odločiti, kaj naj ukrene, kajti v vojnih razmerah to drugače biti ne more. Toda tudi pri najnavadnejši glavni razpravi pride včasih do presenečenj, ki zahtevajo takojšnje odločitve voditelja razprave, — posebno, kadar obdolženec sploh še ni bil zaslišan pred sodnikom, ampak morebiti le pred svojim — stotnikom — kolje: narednikom!! Sedaj naj se pa pomisli na obširnejšo razpravo zoper dvanajstero obtožencev, ki traja cel dan. Sodniki iz vojaškega stanu silijo h skorajšnjemu koncu, ker morajo še domov in sicer po dolgi, težki poti, in ker hoté morebiti opraviti še svoje lastne posle. Ob pozni uri pride do posvetovanja. Voditelj razprave, utrujen od celodnevne razpravljanja, je edini jurist, a vprašani, ki jih je rešiti, je nebroj. Podpora od strani vojaškega pravdnika, ki je pač navadno vojaški jurist, je bila le enostranska, sodelovanje zagovornika, ki ni več vojaškega kazenskega zakonika, je bilo več ali manj vprašljivo. Kako lahko se pripeti pravniška napaka! Kako težak, odgovoren je položaj za sodnika, osobito ko vé, da obsodba, ki se sklene pomotoma, pa dobi potrdilo, ker ugaja potrdilcu — pristojnemu poveljniku, — skoro na noben način ne more več priti ob moč! — (Konec prih.)

Evidenčni reki višjega deželnega sodišča v Ljubljani.

Predsedništvo višjega deželnega sodišča v Ljubljani je odredilo dne 22. decembra 1918, da je vse sodbe in sklepe, ki so večje važnosti, imeti v evidenci v svrhu, da se preprečijo kolikor moči protislovja v pravosodstvu. Reki evidence se sklepajo v odločujočem senatu, označijo po senatnem sklepu za takšne in zapisujejo v poseben evidenčni seznam. Referenti (votanti) pa niso vezani na prejšnje odločbe. Tu priobčeni reki so iz dobe do 31. decembra 1919.

I. Občno državljansko pravo.

1.) K § 1395 o. d. z. in § 1 naredbe min. za pravos. in fin. z dne 24. okt. 1897 št. 251 drž. z. a. k.: Veljavnost cesarske terjatve proti bivšemu c. kr. ali c. kr. erarju ni zavisna od v

§ 1 zgoraj navedene naredbe zahtevanega listinskega obvestila onega urada, ki ima izplačati terjatev (sodba z dne 14. julija 1919 o. št. Bc 98/19-1).

2.) K § 891 o. d. z. in § 74 iz v r š. r.: V sodbi izrečena solidarna obveznost v glavni zadevi in glede pravnih stroškov ne obsega solidarne obveznosti glede izvršilnih stroškov, ki nastanejo vsled posebne izvršbe zoper samo enega solidarnega zavezanca (sklep z dne 17. septembra 1919 o. št. R 108/19-1).

3.) K § 158. o. d. z. in ces. naredbi z dne 29. julija 1914 št. ev. 178 drž. zak. § 5: Dan v zmislu § 5 cesarske naredbe z dne 29. julija 1914 št. ev. 178 državnega zakona, s katerim konča doba, ki se ne všteva v rok, ko je vojaški osebi vložiti tožbo, je oni dan, katerega se sme pretrgano postopanje brez predloga od strani vojaške csebe samo zopet povzeti (sklep z dne 6. junija 1919, o. št. Bc 77/19-1).

4.) K § 154, 1327 o. d. z.: Za to, kar izgubi mati, ki ni ubožala (§ 154 o. d. z.), vsled usmrtitve svojega dejansko pri njenem gospodarstvu pomagajočega sina, ne jamči oče in skrbnik umobolnega usmrtitelja, tudi tedaj ne, ako se je napram norišnici zavezal z običajnim reverzom, da bode umobolnika nadzoroval in da jamči za vsako po njem povzročeno škodo (sodba z dne 5. decembra 1919, o. št. Bc 160/19-4).

II. Trgovsko pravo.

1.) K čl. 19 trg. z a k.: Tudi pri jurističnih osebah — trgovci, ki niso trgovske družbe v zmislu trgovskega zakona, oziroma družbe z omejeno zavezo, ali pridobitne in gospodarske zadruge, je zahtevati ob vpisu v trgovske registre podpis njih zastopnikov. Ta podpis je podati osebno pri sodišču ali v poverjeni pismeni vlogi (sklep z dne 7. aprila 1919, o. št. R 19/19-1).

2.) K čl. 208, 212 trg. z a k.: Akcijske družbe, ki imajo svoj sedež na Hrvaškem, potrebujejo za vpis v trgovinski register pri sodiščih v območju deželne vlade za Slovenijo oblastvenega odobri la (sklep z dne 7. maja 1919 o. št. R 30/19-1).

3.) K nar. celokupne vlade z dne 30. dec. 1918 št. 232 ur. l.: Stavitve trgovskega podjetja pod nadzor v zmislu te naredbe ni vpisati v trgovski register (sklep z dne 5. jun. 1919, o. št. R 5/19.1).

III. Civilnopravni red.

1.) K § 6 c. pr. r.: Po upraviteljstvu graščine vložena tožba velja za dotičnega lastnika vložena, ako on v listini pooblašča upraviteljstvo za vložitev tožbe ali mu tožbo naroči (sklep z dne 19. dec. 1918, o. št. R 5/18-1).

2.) K § 162 c. pr. r.: Da se povzame po § 162 c. pr. r. prekinjeno pravdo postopanje zoper vojaško osebo, morajo biti podani zlasti tudi pogoji ukaza pravos. min. z dne 4. januarja 1917 št. 11 drž. zak. (sklep z dne 8. januarja 1919, o. št. R 7/18-1).

3.) K § 4 c. pr. r. in nar. cel. nar. vlade SHS z dne 14. nov. 1918 št. III. ur. l.: Ako je revizija nedopustna (cit. nar. t. 3), je vlaganje revizijskega odgovora nepotrebno za primerno obrambo pravice in zato tudi ni prisoditi dotičnih stroškov. Ako se je pa v revizijskem odgovoru formalno ugovarjala nedopustnost vložene pravnega sredstva, je prisoditi oni del stroškov, ki so s takim ugovorom združeni (sklep z dne 15. jan. 1919, o. št. Rv 1/19-1).

4.) K § 41 c. pr. r.: Pri odmeri zaslužka za opravo ustnih spornih razprav nastopi prosti sodniški prevdarek ne glede na postavke v odvetniški tarifi (sklep z dne 14. maja 1919, o. št. R 36/19-1).

5.) K čl. XXXIII uvod. zak. k. c. pr. r.: Zastopnik revnih more opravičeno predlagati odvezo od zastopništva po členu XXXIII uvod. zak. k. c. pr. r., ako meni, da je pravljanje v določeni pravni stvari videti brezvspešno, čeprav se to glede istega dejanskega zahtevka v pravni stvari njegove stranke zoper kakšnega drugega toženca ne bi moglo trditi. (sklep z dne 6. jun. 1919 o. št. R 48/19-1).

6.) K nar. poverj. za pravos. z dne 31. okt. 1918 št. 6 ur. l.: Ako se v revizijskem odgovoru trdi, da je revizija napačno vložena v nemškem jeziku, ker je stranka, ki vlaga

revizijo, slovenske narodnosti, je to okolnost po zmislu §§ 84, 85 c. pr. r. ugotoviti (sklep z dne 8. januarja 1919, o. št. 7/18-1).

7.) K isti naredbi: Spise, ki jih v civilnopravnem postopanju vložil pravni zastopnik v nemškem jeziku, je v slučajih, ko iz aktov samih očitno izhaja, da nemški jezik ni strankin jezik, vrniti stranki glede na točko 1. nar. pov. za pravos. z dne 31. okt. 1918 št. 6 ur. l. v zmislu §§ 84, 85 c. pr. r. in § 89 opr. r. z naročilom, da se predlože v primernem roku v slovenskem jeziku in sicer ne glede na to, ali je nasprotnik grajal to blikovno hibo ali ne (sklep z dne 15. januarja 1919, o. št. Bc 15/18-1).

IV. Jurisdikcijska norma.

1.) K § 115 jur. n.: Pristojnost za amortizacijo vložnih, po zadržgah izdanih knjižic se ravna po zadnjem odstavku §-a 115 jur. norme (sklep z dne 2. sept. 1919 o. št. Nc 118/19-1).

2.) K § 99 jur. norme: Ni smatrati, da toženec radi tega, ker prebiva v času vložitve tožbe v jugoslovanskem, a po Italijanih zasedenem ozemlju, nima svojega domovališča v tuzemstvu; podsodnost premoženja (§ 99 jur. nor.) v takem slučaju ne pride v poštev (sklep z dne 3. okt. 1919 o. št. R 109/19-1).

3.) K § 101 jur. norme in § 42 hrvatske jur. norme. Pristojnost po § 101 jurid. norme in § 42 juridične norme za Hrvatsko in Slavonijo z dne 16./2. 1852 št. 30 more biti podana le, ako je med tu- in inozemcem izrecno dogovorjen kraj izpolnitve pogodbe v tuzemstvu in se to tudi uveljavlja. (sklep z dne 22. okt. 1919, o. št. R 113/19-1).

4.) K §§ 77, 49 št. 1 jur. n o r.: Podsodnost glede mezdnih zahtev, ki jih uveljavlja trg. nastavljenec proti v trgovski register ne vpisani zapuščini obrtnika - trgovca polnega prava, je določen po §§ 77, 49 št. 1 event. §§ 77, 50 jur. norme, ne pa po §§ 1, 4 zak. z dne 27. II. 1896 št. 218 drž. zak. (Sklep z dne 12. nov. 1919, o. št. R 123/19-1).

V. Izvršilni red.

1.) K §§ 370, 377 odst. 2 iz v r. r.: Ni pravnopomotno, ako dovolilo izvršila v zavarovanje ne navede dobe za ve-

ljavnost izvršila, ker velja brez izrecno določene dobe izvršilo samo ob sebi umljivo do časa, ko se terjatev, kateri na korist je bilo dovoljeno izvršilno dejanje, odsodi ali ko ugasne. (Sklep z dne 28. januarja 1919, o. št. R 1/19-2.)

VI. Zemljiškoknjižni red.

1.) K naredbi osrednje vlade o popisu, sekvestru in likvidaciji imovine neprijateljskih podanikov od 30. aprila 1919, ur. l. št. XCV. Zemljiškoknjižna zaznamba postavitve pod posebno nadzorstvo in sekvester ne ovira na istem zemljišču vknjižbe izbrisa zastavne pravice za terjatev osebe, čije imovina ni stavljena pod nadzorstvo in sekvester. (Sklep z dne 10. oktobra 1919, o. št. Nc 95/19-5.)

2.) K čl. 4, odst. 1 uredbe z dne 21. julija 1919, ur. l. št. 608. Zemljiškoknjižno prošnjo v čl. 4 odst. 1 uredbe z dne 21. julija 1919 ur. l. št. 608 omenjene vrste je ob nedostajanju dovolila ministra za agrarno reformo zavriniti le tedaj, ako je odsvojlina in obremenilna prepoved v zmislu čl. 3 odst. 1 uredbe zaznamovana pri zemljišču, na katero se prošnja nanaša. (Sklep z dne 5. novembra 1919, o. št. R 117/19-1.)

VII. Kazensko pravo.

1.) K ces. naredbi z dne 24. marca 1917 št. 131 dr. ž. z ak.: Določbe § 1 in 20 te naredbe o navijanju cen niso razveljavljene z razpisom min. sveta z dne 27. julija 1919 št. 2453, službene novine št. 12/19, in z naredbo min. za prehrano in obnovo dežel z dne 11. marca 1919 ur. l. št. LXXXI glede v § 3 te naredbe navedenih gospodarskih potrebščin (sodba z dne 6. avgusta 1919, o. št. Kr 84/19-4).

2.) K § 40 k a z. z a k.: Sklep začasnega Narodnega zbora za Nemško Avstrijo z dne 14. novembra 1918 št. 25 zak. 1. o izpregledu kazni, oziroma izpregledu posledic kazni ima pravno moč za kraje, ki niso prišli v območje Narodne vlade SHS v Ljubljani, ako je dne 14. novembra 1918 Nemška Avstrija tamkaj dejanski izvrševala pravosodno oblast (sklep z dne 5. februarja 1919 o. št. Ns 38/18-2).

3.) K § 185 k a z . z a k.: Razlog tega kazenskega določila je to, da se omogoči posestniku ukradene stvari zopet razpolagati ž njo. Čim posestnik to zadobi, je učin kaznjivega dejanja deležnosti tatvine tako izvršenega kakor poskušene, nemogoč (razsodba z dne 13. novembra 1919, o. št. Kr 50/19-4).

4.) K §§ 171, 179 k a ž. z a k.: Ob razsulu avstrijske armade samim sebi pripuščenih konj ni smatrati za zapuščeno, temveč najdeno stvar. Kdor si jih prisvoji, ne zakrivi tatvine po § 171 kaz. z., marveč goljufijo po §§ 197, 201 k. z. (sodba z dne 13. novembra 1919, o. št. Kr 63/19-5).

5.) K §§ 1 in 23 ces. nar. z dne 24. marca 1917, št. 131 d r ž. z a k.: a) Svila ni nagizdno blago, marveč služi živlenskimi potrebami, ker je cenejša, kakor drugo blago in ker se le - to sploh težko dobi. b) Trgovec, ki prodaja svoje blago v trgovini redno naprej, ni verižnik, najsi je kupil prodano blago sam od verižnika (sodba z dne 13. novembra 1919, o. št. Kr 66/19-4).

VIII. Kazenskopravdni red.

1.) K naredbi celok. nar. vlade SHS z dne 14. novembra 1918, ur. l. št. III., točka V., 3.: Ker je pričelo višje deželno sodišče v Ljubljani delovati še le 1. decembra 1918, velja višje deželno sodišče v Gradcu glede kazenskih sodišč v prejšnji kronovini kranjski kakor sodni dvor druge stopinje in so njegove rešitve izza časa do 30. novembra 1918 pravno veljavne (sklep z dne 19. decembra 1918, o. št. Bs 1/18-1).

2.) K naredbi pov. za pravos. z dne 30. okt. 1918 št. 6 ur. l.: Ko gre za uradno dolžnost iskati resnico, je stvarno reševati vloge, da-si so podane od inozemcev na nemškem jeziku, ni pa jih zavračati radi jezika (sklep z dne 7. aprila 1919, o. št. Ns 321/19-1).

3.) K isti naredbi: Ničnostno pritožbo, ki jo poda odvetnik v nemškem jeziku, je zavreči (sklep z dne 2. aprila 1919, o. št. Kr. 20/19-1).

4.) K §-u 26 k. pr. r.: Sodišča niso zavezana dajati pravno pomoč političnim oblastvom z zaslišanjem v sodnem zaporu se nahajajočih oseb v stvari proti njim uvedenega političnega

kazenskega postopanja (sklep z dne 2. januarja 1919, o. št. Preds. 617/18).

5.) K § 1a točka 12 tarife za zdravnike-izvedence: a) Ako se glavna razprava istega dne prekine za več kakor eno uro, gre zdravniku zvedencu za prvo uro nadaljevalne razprave nagrada 6 K in ne 2 K. b) Za pritožbo glede odmere pristojbin zvedencu ne grede stroški, tudi ako s pritožbo uspe (sklep z dne 17. maja 1919, o. št. D 20/19-1).

6.) K §§ 46, 451, 86 k. pr. r.: Predlog poškodovanca v ovadbi radi lahke telesne poškodbe na kaznitev ali uporabo zakona je smatrati le tedaj tudi za zasebno obtožbo po zmislu §§ 46, 451 k. pr. r., ako so podane okolnosti, iz katerih je povzeti namen poškodovanca, da nastopa tudi kakor zasebni obtožitelj in ne samo kakor ovaditelj po § 86 k. pr. r. (sodba z dne 16. okt. 1919, o. št. Kr. 42/19-4). D.

Iz pravosodne prakse.

A. Civilno pravo.

a) **Izpodbojni rok §-a 159 zadnji odstavek o. d. z. pričenja šele od dne, ko odpade vsaka ovira za vložitev tožbe.**

Nedl. Maks in Ana N. vložila sta po kolizijskem skrbniku proti nedl. Frančišku N., zastopanemu po skrbniku v obrambo zakonskega rojstva tožbo radi izpodbijanja zakonskega rojstva ter zahtevala sodbeno ugotovitev, da toženec, ki ga je dne 13. decembra 1915 porodila Frančiška N., ni otrok njenega zakonskega moža pokojnega Marka N.

V dejanskem stanu sta tožeči stranki navedli:

Že leta 1908 sta se zakonska Marko in Frančiška N. ne sicer sodno, vendar pa dejansko popolnoma ločila in od tega časa naprej opustila vsako, zlasti pa spolno medsebojno občevanje. Dne 13. decembra 1915 pa je Frančiška N. povila otroka, ki je bil krščen na ime Frančišek in vpisan v rojstne knjige frančiškanske fare v Ljubljani kot zakonski. Njen mož Marko N.